บทความรับเชิญ

บันทึกประสบการณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยกิจกรรมการสัมภาษณ์ชาวจีน ในรายวิชาภาษาจีนชั้นต้น

An Experience Memorandum of Applying the Active Learning Method with a Chinese Interview Activity in Basic Chinese Course

ทัศน์ธนิต ทองแดง [1*], และ อัฐพร ชาญชญานนท์[2]

Tattanit Tongdaeng[1*], and Athaporn Chanchayanon[2]

Abstract

The Chinese Interview activity in 412-112 Basic Chinese 2 was an activity aimed to enable students to apply Chinese language and culture knowledge into real situations outside the classroom as well as to encourage students to communicate with native speakers, develop the face-to-face problem-solving skills in Chinese communication, and tighten the relationship between Thai students and Chinese people in the Pattani Campus. The result found that students could achieve the aims of this activity, even though some skills errors occurred, especially in pronunciation. Lastly, the author suggests that teachers should properly apply active learning teaching methods according to their situation. A good learning activity should be an integrated-skills activity., Teachers should concentrate more on developing students' learning capability than feeding contents, together with building students' motivation for learning.

Keywords: *Active learning method, learning activity, Chinese interview, basic Chinese course*

[1] แผนกวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000, [2] สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ วิทยาลัยนานาชาติดิษยะศริน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

[*] ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: tattanit.t@psu.ac.th)

รับบทความวันที่ 27 กรกฎาคม 2560 รับลงตีพิมพ์วันที่ 6 กันยายน 2560

บทคัดย่อ

กิจกรรมการสัมภาษณ์ชาวจีน ในรายวิชา 412-112 ภาษาจีนชั้นต้น 2 เป็นกิจกรรมที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน ไปใช้ในสถานการณ์จริงนอกห้องเรียน และต้องการสร้างให้ผู้เรียนเกิดความกล้าในการสื่อสารกับเจ้าของภาษา เกิดทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการสื่อสารภาษาจีน และเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาไทย กับชาวจีนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผลของการจัดกิจกรรม พบว่า ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้ แม้จะปรากฏปัญหาในบางทักษะ โดยเฉพาะทักษะการออกเสียง ผู้เขียนขอเสนอว่า ผู้สอนจำเป็นต้องปรับใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ให้เหมาะสมกับสภาพจริงของตนเอง กิจกรรมเสริมบทเรียนที่ดี ควรเป็นกิจกรรมเชิงบูรณาการหลายทักษะ ในขณะเดียวกัน ผู้สอนก็ควรเน้นการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน มากกว่าการป้อนเนื้อหาความรู้ ควบคู่ไปกับการสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียน

คำสำคัญ: *การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, กิจกรรมเสริมบทเรียน, การสัมภาษณ์ชาวจีน, รายวิชาภาษาจีนชั้นต้น*

บทนำ

เนื่องจากอิทธิพลทางการเมือง ความมั่นคงของประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนที่ไม่ราบรื่นในช่วงก่อนการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการ เมื่อ พ.ศ. 2518 การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ จึงเป็นภาษาเดียวที่กระทรวงศึกษาธิการโยนอำนาจการตัดสินใจเรื่องนโยบายให้สภาความมั่นคงแห่งชาติ ส่งผลให้พัฒนาการการเรียนการสอนภาษาจีนในไทยขาดความต่อเนื่อง จนเกิดภาวะ “ศูนย์สามระดับ” ซึ่งหมายถึง การเริ่มต้นการเรียนการสอนภาษาจีนจากศูนย์ ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา (พัชนี ตั้งยืนยง, 2551)

การเรียนการสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาจีน มีลักษณะคล้ายวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษา คือ เป็นการเริ่มต้นสอนจากระดับพื้นฐาน ได้แก่ การฝึกประสมเสียงพยางค์ การฝึกเขียนตัวอักษร การฝึกสร้างประโยคและบทสนทนาอย่างง่ายตามหลักไวยากรณ์ ตลอดระยะเวลาปฏิบัติงานสอนสามปีการศึกษาของผู้เขียนนั้น ผู้เขียนจะได้ยินมาตลอดว่า การสอนวิชาภาษาจีนชั้นต้น จะต้องเน้นความถูกต้องของหลักภาษาจีนเป็นสำคัญ เพราะหากให้ความรู้ผิด ผู้เรียนก็จะจดจำในสิ่งที่ผิดไปตลอด และเมื่อเรียนในระดับสูงขึ้นไป ก็ยากที่จะปรับแก้ ตัวอย่างเช่น เรื่องการประสมเสียงและการออกเสียงภาษาจีน เอกสัณห์ ชินอัครพงศ์ (2555) มีความเห็นว่า การเรียนการสอนระบบเสียงภาษาจีนมีความสำคัญเป็นอันดับแรก นอกเหนือไปจากระบบคำและระบบไวยากรณ์ เพราะเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญของความสามารถด้านการสื่อสารของผู้เรียน จากประสบการณ์ของเขา พบว่า ผู้สอนบางคนไม่ใส่ใจปัญหาเรื่องการออกเสียงของผู้เรียนในชั้นต้น ทำให้เป็นการยากที่จะปรับเปลี่ยนแก้ไขให้กลับมาได้มาตรฐานถูกต้องได้ ดังนั้น ผู้สอนบางคนจึงเลือกใช้วิธีการสอน ที่เน้นการทดสอบความถูกต้องตามตำรา หรือตามหลักภาษาจีนเป็นหลัก ซึ่งผู้เขียนมองว่าก็เป็นสิ่งที่พึงกระทำ

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อสืบค้นคำว่า “ภาษาจีน

+ยาก" ในเว็บไซต์กูเกิล จะพบว่าคนทั่วไปมีความรับรู้ว่า ภาษาจีนเป็นภาษาที่ยากที่สุดในโลกภาษาหนึ่ง จึงอาจทำให้ผู้เรียนมีความกังวล หรือมีความกลัวต่อการเรียนภาษาจีนอยู่ก่อนแล้ว หากผู้สอนวิชาภาษาจีนชั้นต้น เน้นการทดสอบวัดผลความถูกต้องแต่เพียงอย่างเดียว ก็อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกอึดอัดเหนื่อย หรือเบื่อหน่าย จนหมดกำลังใจที่จะเรียนภาษาจีน เพราะฉะนั้น งานของผู้สอนจึงไม่ควรหยุดอยู่แค่การสอน กับการทดสอบวัดผลความถูกต้อง แต่ควรสร้างทัศนคติรักภาษาจีน ความกล้าในการสื่อสารภาษาจีน ความใฝ่เรียนรู้ภาษาจีนให้แก่ผู้เรียน และทำให้พวกเขาเชื่อมั่น ว่าสิ่งที่เรียนไปในห้องเรียนจะสามารถใช้งานได้ในชีวิตจริงไปพร้อมกันด้วย

ประกอบกับทักษะการเรียนรู้และคุณสมบัติของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้สอนกับผู้เรียนต้องปรับตัวตามไปด้วย ได้แก่ ผู้สอนยุคใหม่ต้องมี Mindset หรือวิธีคิด หรือกระบวนทัศน์ที่ถูกต้อง คือ ไม่เน้นสอน แต่เน้นจัดการเรียนรู้ ทักษะ และความรู้ที่จำเป็น และนักเรียนต้องเรียนแบบให้รู้จริง (Mastery Learning) และเน้นลงมือปฏิบัติ (Action Learning) และต้องเลยจากเรียนเพื่อสอบไปสู่เรียนเพื่อการค้นหาศักยภาพของผู้เรียน (วิจารณ์ พานิช, 2556) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงได้กำหนดให้ทุกหลักสูตรจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยแต่ละรายวิชาจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเชิงรุกไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนชั่วโมงบรรยาย และต้องมีรายวิชาในหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกทั้งหมดที่กล่าวมานี้ จึงเป็นที่มาของแนวคิดของผู้เขียน ที่จะประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการเรียนการสอนรายวิชา 412-112 ภาษาจีนชั้นต้น 2 มาเป็นระยะเวลา 2 ปีการศึกษา และเป็นที่มาในการนำเสนอบทความนี้

วัตถุประสงค์ของบทความ

บทความฉบับนี้มิใช่บทความวิจัย แต่เป็นการเขียนบรรยายจากประสบการณ์สอนของผู้เขียนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. นำเสนอและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาภาษาจีนชั้นต้นกับผู้สอนท่านอื่น ๆ

2. สร้างองค์ความรู้ในสาขาที่เกี่ยวข้อง และเป็นการให้ข้อมูลปฐมภูมิ แก่ผู้วิจัยด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาขั้นต่อไป

ข้อมูลพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนรายวิชา 412-112 ภาษาจีนชั้นต้น 2

ด้านรายละเอียดของรายวิชา รายวิชา 412-112 ภาษาจีนชั้นต้น 2 คิดเป็น 4(4-0-8) หน่วยกิต คือ ทฤษฎี 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ กับศึกษาด้วยตนเอง 8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยจัดการเรียนวันละ 2 ชั่วโมง จำนวน 2 วันต่อสัปดาห์ ทั้งหมด 16 สัปดาห์ รวมสัปดาห์สอบกลางภาคและปลายภาค เวลาเรียนทั้งภาคการศึกษาที่ 2/2558 และ 2/2559 จัดได้หลัง 17.00 น. เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาว่างตรงกัน รายวิชานี้เป็นรายวิชาบังคับเอกและบังคับโท ที่ต้องเรียนหลังจากเรียนรายวิชา 412-111 ภาษาจีนชั้นต้น 1 ในภาคการศึกษาที่ 1 ไปแล้ว ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องมีความรู้พื้นฐานเรื่องการประสมเสียง การอ่านสัทอักษรพินอิน หลักการเขียนตัวอักษรจีน และคำศัพท์อย่างน้อย จำนวน 211 คำ และโครงสร้างประโยคพื้นฐาน จำนวน 25 โครงสร้าง

รายวิชา 412-112 ภาษาจีนชั้นต้น 2 มีคำ

อธิบายรายวิชาดังนี้ “รูปประโยคพื้นฐาน เรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว และที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนเบื้องต้น เรียนรู้ตัวอักษรจีนประมาณ 700 ตัว” คณะผู้สอนได้ตั้งวัตถุประสงค์ของรายวิชา ได้แก่ 1) เพื่อให้นักศึกษาสามารถออกเสียงพยางค์ คำ วลี ประโยคในภาษาจีนได้อย่างถูกต้อง 2) เพื่อให้นักศึกษาฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีนกลางระดับต้น 3) เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้คำศัพท์ วลี สำนวนจีนง่าย ๆ เข้าใจประโยคพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และ 4) เพื่อให้นักศึกษาเตรียมพร้อมพัฒนาการทักษะทางภาษาในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น

ด้านตำรา รายวิชานี้ ใช้ตำราเรียนชุด《博雅汉语》初级起步篇I เป็นตำราหลัก โดยเลือกเฉพาะบทที่ 11 ถึง บทที่ 20 ซึ่งเป็นบทเรียนต่อจากรายวิชา 412-111 ภาษาจีนชั้นต้น 1 เนื้อหาหลักเป็นการเรียนรู้ภาษาจีนจากบทสนทนาพื้นฐานในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ 1) การถามตอบเรื่องสภาพอากาศ（第11课北京的冬天比较冷） 2) การถามตอบถึงสิ่งที่กำลังกระทำ（第12课 你在干什么呢） 3) การบอกเล่าถึงการไปทำอะไรที่ไหน（第13课我去图书馆借书） 4) การถามตอบเรื่องสีที่ชอบ（第14课 我喜欢浅颜色的） 5) การไปร่วมงานวันเกิด（第15课明天是我朋友的生日） 6) การถามตอบเรื่องกิจกรรมในวันหยุดสุดสัปดาห์（第16课 周末你干什么） 7) การไปเป็นแขกบ้านชาวจีน（第17课做客（一）、第18课做客（二） 8) การถามตอบถึงสิ่งที่คุ้นชิน（第19课现在习惯了） และ 9) การไปเยี่ยมไข้（第20课看病人）โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่อย่างน้อย จำนวน 240 คำ และโครงสร้างประโยคใหม่ จำนวน 28 โครงสร้าง

ด้านผู้เรียน ในภาคการศึกษาที่ 2/2558 มีผู้เรียนในกลุ่มของผู้เขียน คงเหลือจำนวน 36 คน แบ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิชาเอกภาษาจีน จำนวน 7 คน นักศึกษาวิชาโท จำนวน 12 คน นักศึกษาภาษาที่สามและวิชาเลือกเสรี จำนวน 17 คน ในภาคการศึกษาที่ 2/2559 มีผู้เรียนในกลุ่มของผู้เขียน จำนวน 30 คน แบ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิชาเอกภาษาจีน จำนวน 12 คน นักศึกษาวิชาโท จำนวน 6 คน นักศึกษาภาษาที่สามและวิชาเลือกเสรี จำนวน 12 คน จากจำนวนทั้งหมดนี้ มีเพียงส่วนน้อยมากเป็นนักศึกษาที่เคยเรียนแผนการเรียนอังกฤษ-จีน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับผลคะแนนรายวิชา 412-111 ภาษาจีนชั้นต้น 1 ก็ค่อนข้างกระจายตัว ตั้งแต่ A ถึง D

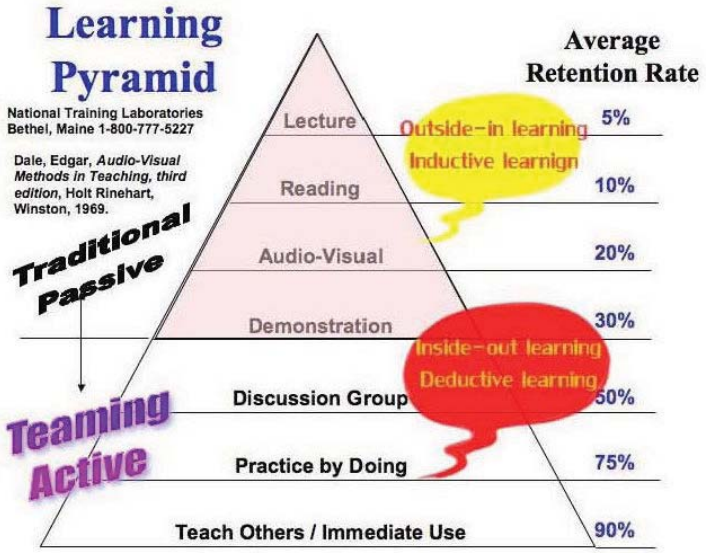
ด้านผู้สอน ผู้สอนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิเทศธุรกิจจีน และปริญญาโท สาขาวรรณคดีจีนสมัยใหม่และร่วมสมัย ดังนั้น จึงไม่เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาจีนและภาษาศาสตร์ภาษาจีน และมีประสบการณ์การสอนวิชาภาษาจีนเชิงบรูณาการทักษะ (คือรายวิชาที่เน้นพัฒนาทักษะการฟังพูดอ่านเขียน) เป็นระยะเวลา 3 ปี ปัจจุบันผู้สอนอาศัยการฝึกอบรมด้านการออกแบบการสอน การจัดการห้องเรียน และกลวิธีการสอนภาษาจีนตลอดจนการกำกับดูแลโดยอาจารย์พี่เลี้ยง และการศึกษาด้วยตัวเอง เป็นวิธีในการพัฒนาตนเอง เพื่อจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยกิจกรรมการสัมภาษณ์ชาวจีน

แนวคิดเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ที่

ออกแบบขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้เชิงรุกมีจุดเน้นที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักการศึกษาหลายท่าน ให้ความหมายเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงรุก สรุปได้ว่าการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรม มีทักษะทั้งในเชิงความคิดและเทคนิควิธีที่จะใช้ปฏิบัติงานและแก้ปัญหาในชีวิตจริง ผู้เรียนสามารถพูดคุยและเขียนสื่อสารในสิ่งที่เรียน วิจารณ์โต้แย้งระหว่างเพื่อนและอาจารย์ผู้สอนได้ ผู้เรียนยังสามารถจัดระบบการคิด และสร้างวินัยต่อกระบวนการแก้ปัญหา รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (สารแพทยศาสตรศึกษา มอ., 2559)

ลักษณะที่สำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด 2) ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน มีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ 3) ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้อ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก และเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) ผู้เรียนมีโอกาสประยุกต์ และบูรณาการข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศ และหลักการความคิดรวบยอด 5) อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง และ 6) ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้และการสรุปทบทวนของผู้เรียน (สารแพทยศาสตรศึกษา มอ., 2559) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทสำคัญจากผู้ป้อนเนื้อหาความรู้ เป็นผู้สร้างกระบวนการเรียนรู้ หรือผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อย่างที่ วิจารณ์ พานิช (2555) เรียกว่า การเรียนรู้แบบงอกงามความรู้ขึ้นภายในตน (Inside-out) คือ การสร้างความรู้จากผัสสะของผู้เรียนเอง ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 พีระมิดการเรียนรู้
ที่มา: https://www.gotoknow.org/posts/487996?locale=th

เมื่อพิจารณาพีระมิดการเรียนรู้และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีนกลางระดับต้น จะเห็นได้ว่า ผู้สอนยังจำเป็นต้องใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture) การเปิดสื่อภาพและเสียงให้ฟัง (Audio-Visual) หรือการสาธิตให้ดู (Demonstration) แล้วใช้แบบทดสอบทดสอบความรู้หลังเรียน เพราะผู้เรียนยังจำเป็นต้องฟังการอธิบายคำศัพท์ใหม่ โครงสร้างประโยคใหม่ การฝึกออกเสียง การแปลบทสนทนา การเฉลยแบบฝึกหัด และการบ้านจากผู้สอน แต่เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติในทุกทักษะด้วยตนเองไปพร้อมกันด้วย

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงออกแบบกิจกรรมเสริมบทเรียน ให้สอดคล้องกับความจำเป็นข้างต้น ได้แก่ การทดสอบการอ่านออกเสียง การบ้านสมุดคำศัพท์ กิจกรรมการเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียน และกิจกรรมการสัมภาษณ์ชาวจีน ซึ่งในบทความฉบับนี้ ผู้เขียนขอนำเสนอเฉพาะกิจกรรมการสัมภาษณ์ชาวจีน

รูปแบบกิจกรรมการสัมภาษณ์ชาวจีน

1. กิจกรรมการสัมภาษณ์ชาวจีน เป็นงานกลุ่ม ทั้งหมด 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แต่ในความเป็นจริง ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ตามกำหนดนี้ เนื่องจากนักศึกษามาจากสาขาวิชาเอกที่หลากหลาย ทำให้ต้องปล่อยให้แบ่งกลุ่มกันตามความสมัครใจ

2. สัมภาษณ์ชาวจีนในวิทยาเขตปัตตานี จำนวน 2 คน ด้วยคำถามที่ผู้สอนกำหนดให้ ซึ่งเป็นคำถามในบทเรียนตั้งแต่รายวิชา 412-111 ภาษาจีนชั้นต้น 1 ถึง 412-112 ภาษาจีนชั้นต้น 2 ได้แก่ (1) คุณชื่อว่าอะไร 你叫什么名字？ (2) คุณเป็นคนที่ไหน 你是哪里人？ (3) คุณกลับประเทศบ่อยไหม 你常常回国吗？ (4) คุณเรียนวิชาเอกอะไร 你学什么专业？ (5) คุณมาประเทศไทยเป็นระยะเวลานานเท่าไรแล้ว 你来泰国多长时间了？ (6) คุณมาประเทศไทยด้วยตนเองไหม 你自己来泰国吗？ (7) คุณรู้สึกว่าอากาศของประเทศไทยเป็นอย่างไรบ้าง 你觉得泰国的天气怎么样？ (8) คุณคุ้นชินกับอากาศของประเทศไทยแล้วหรือยัง 你习惯泰国的天气了吗？ (9) อาหารไทยที่คุณชอบกินมากที่สุดคืออะไร 你最喜欢吃的泰国菜是什么？ (10) คุณพูดภาษาไทยได้ไหม 你会说泰语吗？ และ (11) ฉันสามารถเป็นเพื่อนกับคุณได้ไหม 我可以和你交朋友吗？

3. กำหนดให้สมาชิกในกลุ่มต้องพูดถามคำถาม และแปลคำตอบที่ได้รับกลับมา

4. ก่อนการสัมภาษณ์ผู้สอนจะแนะนำเรื่องมารยาทการเข้าเยี่ยมเยือนบ้านชาวจีน และทักษะการพูดเพื่อเปิดการสนทนา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียน

5. บันทึกการสัมภาษณ์เป็น Video Clip และเผยแพร่ลงบนกลุ่มปิดของรายวิชากับหน้าหลักของอาจารย์ ใน Facebook เกณฑ์การให้คะแนนตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม มีดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมนี้มีคะแนนเป็นร้อยละ 10 ของคะแนนเก็บรายวิชา

2. การให้คะแนนใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกใน Video Clip โดยผู้สอนการให้คะแนนจะแยกให้เป็นรายบุคคลในเกณฑ์ที่ 2 3 และ 4 รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนมีดังตารางที่ 1

เกณฑ์การให้คะแนนนี้เพิ่งใช้กับนักศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 เพื่อพัฒนาให้กิจกรรมนี้มีความเที่ยงตรงในการให้คะแนนมากขึ้น จึงมีการ

ตารางที่ 1 เกณฑ์การให้คะแนนตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

เกณฑ์การให้คะแนนตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม	ระดับคะแนน				
	ดีมาก (ความถูกต้องระหว่างร้อยละ 90 -100)	ดี (ความถูกต้องระหว่างร้อยละ 76-89)	พอใช้ (ความถูกต้องระหว่างร้อยละ 50-75)	ไม่ผ่าน (ความถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 50)	ขาดสอบ
1. นักศึกษาแสดงออกถึงความเหมาะสมของมารยาทการเข้าเยี่ยมเยือนบ้านชาวจีน และทักษะการพูดเพื่อเปิดการสนทนา	2.00	1.50	1.00	0.50	0.00
2. นักศึกษาแสดงออกถึงความมั่นใจในการพูดสื่อสารภาษาจีน	2.00	1.50	1.00	0.50	0.00
3. นักศึกษาสามารถออกเสียงได้อย่างถูกต้อง และพูดอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์	3.00	2.25	1.50	0.75	0.00
4. นักศึกษาสามารถแปลภาษาจีนเป็นไทยได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน	3.00	2.25	1.50	0.75	0.00
รวม 10 คะแนน					

ให้คะแนนแบบ Rubrics และผู้เขียนจะแจ้งคำอธิบายและเกณฑ์การให้คะแนนตั้งแต่ก่อนทำกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาได้เตรียมตัว ส่วนสาเหตุที่ผู้เขียนกำหนดให้มีสัดส่วนคะแนนในระดับคะแนนไม่ผ่านและไม่ให้คะแนนสำหรับผู้ขาดสอบนั้น เพราะผู้เขียนคิดว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมทำกิจกรรม แม้จะยังไม่ถูกต้องตามเกณฑ์ให้คะแนน แต่เขาได้แสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการร่วมทำกิจกรรมแล้ว เพราะฉะนั้นค่าคะแนนจะเป็น 0 คะแนนไม่ได้

จุดมุ่งหมายของกิจกรรม

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่บูรณาการทุกทักษะเข้าไว้ด้วยกัน และเป็นกิจกรรมที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงนอกห้องเรียนได้ ทั้งในเรื่องของความรู้ภาษาจีนและ

วัฒนธรรมจีนที่สอดแทรกอยู่ในบทเรียน ได้แก่ เรื่องมารยาทการเข้าเยี่ยมเยือนบ้านชาวจีน ทั้งนี้ จุดเน้นสำคัญที่ผู้เขียนอยากสร้างให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน คือ ความมั่นใจในการสื่อสาร ความกล้าที่จะสื่อสารกับเจ้าของภาษา การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการสื่อสารภาษาจีน เนื่องจากผู้เรียนภาษาจีนในปัจจุบันยังขาดเป้าหมายในการเรียนภาษาจีนที่ชัดเจน ผู้เรียนแรกเข้าขาดทักษะการเรียนรู้ที่ถูกต้อง โอกาสใช้ภาษาจีนน้อย และขาดลักษณะวิสัยในการเรียนรู้ภาษาจีน เช่น ความขยันหมั่นท่อง กล้าพูดและกล้าแสดงออก (นริศ วศินานนท์, 2559)

จุดเน้นสุดท้ายของกิจกรรมนี้ คือ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาไทย กับนักศึกษาและคณาจารย์ชาวจีนในวิทยาเขตปัตตานี เพราะวิทยาเขตปัตตานี ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีสถานการณ์ความขัดแย้ง ประกอบกับมีสิ่งแวดล้อมทางภาษาจีน และมีผู้มาเยือนชาวจีนค่อนข้างน้อย หากเปรียบเทียบกับพื้นที่ของวิทยาเขตอื่น ๆ เช่น วิทยาเขตหาดใหญ่ หรือวิทยาเขตภูเก็ต ข้อมูล ณ ปัจจุบัน จากงานวิเทศสัมพันธ์ วิทยาเขตปัตตานี แจ้งว่ามีนักศึกษาชาวจีน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษามุสลิม กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาเขตปัตตานี จำนวน 30 คน ประกอบด้วย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 5 คน วิทยาลัยอิสลามศึกษา 19 คน คณะวิทยาการสื่อสาร 3 คน และคณะรัฐศาสตร์ 3 คน แต่จากการสังเกต พบว่านักศึกษาเหล่านี้มักรวมกลุ่มกันเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนค่อนข้างน้อย ส่วนจำนวนอาจารย์ชาวจีนในวิทยาเขตปัตตานี ณ ปัจจุบัน มีทั้งหมด 4 คน สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 3 คน คณะศึกษาศาสตร์ 1 คน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องใช้ทรัพยากรบุคคลเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด และเปิดโอกาสให้นักศึกษาผู้เป็นเสมือนเจ้าของบ้าน ได้ให้การต้อนรับและปฏิสัมพันธ์กับชาวจีนกลุ่มนี้ให้ได้มากที่สุด

ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยกิจกรรมการสัมภาษณ์ชาวจีน

ตามทัศนะของผู้เรียน

หลังกิจกรรมผู้เขียนได้แจกกระดาษให้ผู้เรียนเขียนบอกเล่าอย่างสังเขป ถึงความรู้สึกนึกคิดต่อกิจกรรมนี้ โดยผู้เขียนได้สอบถามความคิดเห็นใน 3 ประเด็นหลักด้วยกัน ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ความรู้สึกก่อนและหลังการทำกิจกรรม ก่อนการทำกิจกรรมนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่บอกว่า รู้สึกเกร็ง กังวล ตื่นเต้น และกดดัน เนื่องจากไม่กล้าพูดคุยกับชาวจีน ครั้งนี้ก็จะเป็นครั้งแรกหรือนาน ๆ ครั้ง ที่จะต้องไปพูดกับชาวจีน และกังวลว่าเขาจะพูดเร็วเกินไป จนกดดันว่าหากเราพูดผิดหรือผิดพลาดอะไรแล้ว เขาจะโกรธ นักศึกษาคนหนึ่งยังบอกอีกว่า กิจกรรมนี้คงเป็นกิจกรรมที่ยากแน่ ๆ ตั้งแต่การติดต่อชาวจีนและสื่อสารกับเขา หลังการทำกิจกรรมนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่กลับรู้สึกว่าจริง ๆ แล้วกิจกรรมนี้ก็เป็นกิจกรรมที่สนุก ไม่ได้ยากอย่างที่คิด พอได้พูดคุยกันสักระยะหนึ่ง ก็เริ่มมีความกล้า มั่นใจที่จะพูดภาษาจีนกับชาวจีนมากขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้จะมีการพูดผิดบ้าง แต่เขาก็แก้ให้ถูกต้อง ทำให้เรารู้ข้อบกพร่องของตัวเอง ชาวจีนผู้ให้สัมภาษณ์ก็เป็นมิตรมาก บางคนก็หล่อนิดนิด เขารู้สึกสนุกไปกับเรา ทำให้เราได้เพื่อนเพิ่มขึ้น และกล้าที่จะทักทายชาวจีน ส่วนนักศึกษาคนหนึ่งก็บอกว่า รู้สึกมีกำลังใจในการเรียนภาษาจีนมากขึ้น และอีกคนบอกว่า รู้สึกภูมิใจที่เขาให้ความสำคัญกับภาษาไทย เช่น เขาพูดไทยได้ แม้จะพูดไม่ได้ แต่ก็มีความพยายามมากที่จะเรียนรู้ภาษาไทย

ประเด็นที่สอง ประโยชน์ของกิจกรรมนี้ จากคำตอบของนักศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ได้

ฝึกการสื่อสารภาษาจีนในหลาย ๆ ทักษะกับเจ้าของภาษา 2) ทำให้ทราบถึงจุดบกพร่องในการสื่อสารภาษาจีนของตนเองในแต่ละทักษะ และได้รับการแก้ไขหรือการสอนจากเจ้าของภาษาโดยตรง เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการออกเสียง เป็นต้น 3) สร้างความกล้าและมั่นใจที่จะสื่อสารภาษาจีนกับเจ้าของภาษา 4) มีเพื่อนใหม่เป็นชาวจีน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชาวจีนในวิทยาเขตปัตตานี ทำให้พวกเขาไม่รู้สึกโดดเดี่ยว 5) ได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการพูดการสัมภาษณ์ชาวต่างชาติ 6) สามารถนำความรู้จากในบทเรียนมาใช้ในชีวิตจริง 7) เป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ทางด้านภาษาได้อย่างครบถ้วน และถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการเรียนภาษาจีน 8) สร้างความสามัคคี การทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกความรับผิดชอบ และความพยายามในการสื่อสารภาษาจีน 9) ทำให้ทราบถึงทัศนคติบางอย่างของชาวจีนต่อประเทศไทย และ 10) สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนภาษาจีน

ประเด็นที่สาม อุปสรรคหรือข้อควรปรับปรุงในการทำกิจกรรมนี้ อุปสรรคในการทำกิจกรรมนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) เวลาของคนในกลุ่มที่มักไม่ตรงกัน เพราะเป็นนักศึกษาสาขาวิชาเอกที่ต่างกัน และเนื่องจากกิจกรรมนี้อยู่ช่วงท้ายภาคการศึกษา ยิ่งทำให้การจัดสรรเวลายิ่งวุ่นวาย 2) ชาวจีนในพื้นที่มีน้อย ทำให้ต้องสัมภาษณ์ชาวจีนซ้ำเลย ทำให้เขารู้สึกเบื่อ 3) สมาชิกในกลุ่มเป็นนักศึกษาสาขาวิชาเอกที่ต่างกัน ทำให้ไม่ค่อยสนิทกันในการทำงาน

นักศึกษาทุกคนบอกว่าสมควรจัดกิจกรรมนี้ต่อไป เพราะมีประโยชน์มาก แต่บางส่วนได้เสนอข้อควรปรับปรุงของกิจกรรมนี้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) อยากให้อาจารย์เชิญชาวจีนให้เข้ามาทำกิจกรรมในห้องเรียน หรือให้เข้ามาให้สัมภาษณ์ในห้องเรียน เพราะอาจารย์จะได้ช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาในการสื่อสาร 2) ควรมีปริมาณคำถามมากขึ้น อย่างน้อยคนละ 5 ประโยค และควรมีคำถามที่นักศึกษากำหนดขึ้นเอง เพราะนักศึกษาแต่ละคนได้พูดน้อยเมื่อชาวจีนตอบ เขาก็จะตอบสั้น ๆ แต่หากเพิ่มคำถาม นักศึกษาจะได้เพิ่มทักษะการฟังมากขึ้น 3) ควรทำให้หัวข้อการสัมภาษณ์มีประเด็นที่กระชับกว่านี้ 4) ควรเพิ่มกิจกรรมในเวลาเรียนบ้าง เพราะว่าเรียนเวลากลางคืนแล้วง่วงนอน จะได้กระตุ้นให้ตั้งใจเรียนมากกว่าเดิม 5) ชาวจีนไม่ชอบให้สัมภาษณ์เรื่องครอบครัว 6) ควรปรับเปลี่ยนเป็นการสัมภาษณ์ก่อนสอบกลางภาค เพราะหลังจากสอบกลางภาคมาแล้ว เรียนได้พักหนึ่งก็ปิดภาคการศึกษา ทำให้นักศึกษาไม่ค่อยได้พูดคุย หรือสอบถามภาษาจีนจากเพื่อนชาวจีนต่อ นอกจากนี้ นักศึกษาบางส่วนก็ได้เสนอแนะกิจกรรมในลักษณะอื่น ๆ ได้แก่ 7) กิจกรรมทัวร์ต่างแดน กิจกรรมบัดดี้คู่ซี้ขยี้หัวใจ คือ การจับคู่แบบเพื่อนช่วยเพื่อนในการใช้ชีวิตในวิทยาเขตปัตตานี ระหว่างนักศึกษาไทยกับนักศึกษาจีน โดยให้มีนักศึกษาไทย 3 คน ต่อนักศึกษาจีน 1 คน และกิจกรรมที่เป็นการทำภารกิจสนุก ๆ ร่วมกัน โดยอาจลดจำนวนสมาชิกในกลุ่มเป็น 2 คน ต่อชาวจีน 1 คน

ข้อเสนอแนะข้างต้นนี้ บางส่วนเป็นข้อเสนอแนะจากภาคการศึกษาที่ 2/2558 จึงได้มีการปรับใช้ไปบ้างในในภาคการศึกษาที่ 2/2559 เช่น ยกเลิกคำถามเกี่ยวกับครอบครัว แต่สำหรับบางส่วนผู้เขียนก็ยังไม่ได้ปรับใช้ในภาคการศึกษาที่ 2/2559 เพราะอาจผิดจุดมุ่งหมายของกิจกรรม และปัญหาข้อจำกัดอื่น ๆ เช่น จำนวนของชาวจีนในวิทยาเขตปัตตานี ระยะเวลาในการศึกษา งบประมาณ เป็นต้น แต่ผู้เขียนเองก็จะพยายามหาทางปรับใช้ในภาคการศึกษาถัดไป

ตามทัศนะของผู้สอน

ประเด็นที่หนึ่ง ผลผลิต (Output) ของกิจกรรม ได้แก่ Video Clip ของทั้งสองภาคการศึกษา จำนวน 14 ชิ้นงาน ผู้เขียนพบว่า นักศึกษาปฏิบัติตามคำอธิบายของกิจกรรมนี้ได้ดีทุกกลุ่ม โดยเริ่มจากการแนะนำตัวผู้สัมภาษณ์เป็นภาษาจีน เช่น สวัสดีครับ/ค่ะ ผม/ดิฉันชื่อ..... วันนี้พวกเราจะมาสัมภาษณ์ชาวจีน 您好！我叫..... 。今天我来采访您。 การผลัดเปลี่ยนสัมภาษณ์และแปลคำตอบเป็นภาษาไทย และสุดท้ายคือการแสดงมารยาทการเข้าเยี่ยมเยือนบ้านชาวจีน โดยเลียนแบบพฤติกรรมของตัวละครในบทเรียนที่ 17 และ 18 การไปเป็นแขกบ้านชาวจีน （第17课做客（一）、第18课做客（二） ที่ตอนท้ายของ Video Clip จะมีการมอบของขวัญเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้แก่ชาวจีน เพื่อเป็นการแสดงน้ำใจตามวัฒนธรรมจีน โดยมีบทพูดที่สำคัญ ได้แก่ นี่คือของขวัญที่จะให้คุณ เป็นน้ำใจเล็ก ๆ น้อย ๆ โปรดรับไว้ 这是给你的礼物，一点儿心意，请收下。

ประเด็นที่สอง ผลลัพธ์ (Outcome) ของกิจกรรม ผู้เขียนจะกล่าวถึงผลลัพธ์ของกิจกรรมใน 2 ด้านด้วยกัน ดังนี้ 1) ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา หากใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535) มาประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา ผู้เขียนพบว่า ในด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) นั้น นักศึกษาสามารถแสดงพฤติกรรมถึงระดับขั้นที่สาม คือ การนำความรู้ไปใช้ (Applying) จากทั้งหมด 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ความจำ (Remembering) ความเข้าใจ (Understanding) การนำความรู้ไปใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analyzing) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินค่า (Evaluation) กล่าวคือ นักศึกษาสามารถนำความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมจีนจากบทเรียน ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ ภายใต้คำสั่งของกิจกรรมนี้

ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ผู้เขียนพบว่า นักศึกษาสามารถแสดงพฤติกรรมถึงระดับขั้นที่สอง คือ การตอบสนอง (Respond) จากทั้งหมด 5 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ (Receive) การตอบสนอง การเกิดค่านิยม (Value) การจัดระบบ (Organize) และบุคลิกภาพ (Characterize) ดังจะเห็นได้จากนักศึกษารู้สึกพึงพอใจต่อประโยชน์ของกิจกรรมนี้ และความรู้สึกหลังการสัมภาษณ์ชาวจีนดังที่กล่าวไปแล้ว

สำหรับด้านจิตพิสัยนี้ ผู้เขียนพบว่า มีกรณีหนึ่งที่น่าสนใจ คือ กรณีของนักศึกษามุสลิมหญิงคนหนึ่ง ซึ่งเรียนคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 2 จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนในห้องเรียน พบว่าเรียนรู้และเข้าใจได้ช้ากว่าคนอื่น ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าพูด ไม่กล้าถามผู้สอน แต่จากการตรวจการบ้านสมุดคำศัพท์ และการทดสอบการอ่านออกเสียง กลับพบว่าทำได้ค่อนข้างถูกต้องกว่าที่ผู้เขียนคิดไว้มาก ผู้เขียนจึงได้พูดคุยและให้คำแนะนำแก่นักศึกษาคนนี้ทั้งจากการเขียนข้อความฝากไว้ในสมุดคำศัพท์ และการพูดคุยเป็นการเฉพาะถึงเรื่องความมั่นใจในตนเอง เพราะความมั่นใจในตนเองเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของผู้ที่มีวิชาชีพทางด้านภาษาและการสื่อสาร ตลอดจนสร้างบรรยากาศแบบเป็นกันเองกับนักศึกษา เพื่อทำให้นักศึกษาคนนี้กล้าพูดกล้าคุยกับผู้เขียน ท้ายที่สุดนักศึกษาคนนี้ ได้เขียนไว้ในกระดาษบอกเล่าความรู้สึกนึกคิดต่อกิจกรรมนี้ตอนหนึ่งว่า "ขอขอบคุณอาจารย์ที่ได้จัดกิจกรรมนี้ขึ้นมาและได้สอนดิฉันมาตลอด สิ่งที่ดิฉันคิดว่าดิฉันได้เปลี่ยนไปแล้วตอนนี้ คือ ดิฉันได้เพิ่มความมั่นใจในตนเองมากขึ้น เพราะมันได้มาจากแรงบันดาลใจจากอาจารย์ที่อาจารย์เชื่อ

ใจในตัวลูกศิษย์ ว่าลูกศิษย์ต้องทำได้" ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าจากข้อความดังกล่าว นักศึกษาคนนี้จะแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้และการสื่อสารด้านจิตพิสัยไปถึงระดับการเกิดค่านิยมได้

ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor) ผู้เขียนพบว่า นักศึกษาสามารถแสดงพฤติกรรมถึงระดับขั้นที่สาม คือ การหาความถูกต้อง (Precision) จากทั้งหมด 5 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ (Imitation) การกระทำตามแบบหรือเครื่องชี้แนะ (Manipulation) การหาความถูกต้อง (Precision) การกระทำอย่างต่อเนื่อง (Articulation) และการกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Naturalization) ดังจะเห็นได้จากนักศึกษาสามารถแสดงออกด้วยทักษะการฟัง พูด และแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยได้ด้วยตนเอง หลังจากที่ฝึกฝนทั้งในและนอกห้องเรียนมาก่อนหน้านี้ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมกลุ่มที่นักศึกษา จะได้ฟัง พูด และแปล คนละประมาณ 3-4 ประโยค จากที่กำหนดให้ ทำให้อาจจะไม่สามารถนำผลของกิจกรรมนี้ ไปประเมินระดับความสามารถทางภาษาจีนทั้งหมดของนักศึกษาได้ และแม้จะพูดน้อยประโยค แต่ผู้เขียนยังพบปัญหาที่ยังแก้ไขไม่ได้ คือ ปัญหาการออกเสียงภาษาจีนของนักศึกษา จากการประเมินคร่าว ๆ มีประมาณร้อยละ 30 ของนักศึกษาทั้งหมด พบมากในกลุ่มนักศึกษาที่พูดภาษามลายูปัตตานีเป็นภาษาแม่ เสียงที่มีปัญหามากที่สุด คือ เสียงวรรณยุกต์ โดยเฉพาะเสียงที่สาม เพราะภาษามลายูปัตตานีไม่มีเสียงวรรณยุกต์ สำหรับปัญหานี้ผู้เขียนจำเป็นต้องหาทางแก้ไขต่อไป

ต่อมา คือ 2) ด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา จากทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่วิจารณ์ พานิช (2556) ได้สรุปไว้เป็น 3Rs + 8Cs + 2Ls ได้แก่ 3Rs คือ Reading, 'Riting, 'Rithmetics 8Cs คือ Critical Thinking & Problem Solving, Creativity & Innovation, Collaboration Teamwork & Leadership, Cross-cultural Understanding, Communication Information & Media Literacy, Computing & Media Literacy, Career & Learning Self-reliance, Change และ 2Ls คือ Learning Skills, Leadership นั้น กิจกรรมนี้ได้พัฒนาให้นักศึกษามีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ใน 6 ทักษะด้วยกัน ดังนี้ ทักษะแรก คือ Critical Thinking & Problem Solving จากการพูดคุยกับนักศึกษาจึงทราบว่าเนื่องจากพวกเขาเรียนภาษาจีนแค่ชั้นต้น เมื่อต้องสื่อสารกับชาวจีนที่บางคนพูดภาษาอังกฤษและภาษาไทยไม่ค่อยได้ และบางคนพูดเร็ว หรือพูดมากกว่าคลังศัพท์ที่พวกเขามี ทำให้เกิดความลำบากอย่างมากในการสื่อสาร พวกเขาจึงต้องอาศัยทั้งวัจนภาษาเป็นภาษาอังกฤษกับภาษาจีน และอวัจนภาษาเพื่อสื่อสาร ดังนั้น บทสนทนาที่พูดจริงในระหว่างถ่ายทำการสัมภาษณ์นั้นจึงมากกว่าที่อาจารย์กำหนดให้ แต่ผลสุดท้ายก็สามารถถ่ายทำได้สำเร็จ อุปสรรคนี้จึงเป็นเหมือนแบบทดสอบทักษะในการแก้ปัญหาของนักศึกษา

ทักษะที่สองคือ Creativity & Innovation นักศึกษาได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการตัดต่อ Video Clip โดยได้ใส่ดนตรีหรือเพลงประกอบไปด้วย ทำให้ Video Clip กลายเป็นกิจกรรมการเล่นและเรียนรู้ไปพร้อมกัน มีกรณีที่น่าสนใจ คือ กรณีของกลุ่มนักศึกษากลุ่มหนึ่ง มีสมาชิกทั้งหมด 5 คน เป็นนักศึกษาวิชาโท 1 คน และนักศึกษาภาษาที่สาม 4 คน ทั้งหมดนี้ มีเพียงนักศึกษาวิชาโทคนเดียวเท่านั้นที่มีผลการเรียนภาษาจีนดี ส่วนที่เหลือมีข้อบกพร่องในการเรียนภาษาจีนหลายทักษะ เช่น การสร้างประโยค การเขียนตัวอักษร การออกเสียง เป็นต้น แต่ใน Video Clip ของพวกเขา กลับเป็น Video Clip ที่สร้างสรรค์ที่สุด มีการออกมาแนะนำตัวจากมุมต่าง ๆ ในสถานที่ถ่ายทำ และแนะนำตัว

ในอิริยาบถที่ไม่เหมือนกัน เช่น กำลังกวาดขยะ กำลังนั่งเล่น โผล่มาจากพุ่มไม้ เป็นต้น สร้างความน่าสนใจให้ผลงานของพวกเขาเป็นอย่างมาก และเป็นบทเรียนหนึ่งให้ผู้เขียนได้เรียนรู้ว่าบางครั้งนักศึกษาอาจจะไม่ได้เก่งเท่ากันในทักษะเดียวกัน แต่อาจจะเก่งในทักษะอื่น ๆ ก็ได้ ดังนั้น ผู้สอนควรให้โอกาสนักศึกษากลุ่มเรียนอ่อนได้แสดงศักยภาพด้านอื่นของพวกเขาเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้หลักที่ผู้สอนต้องการ

ทักษะที่สาม คือ Collaboration, Teamwork & Leadership อย่างที่ได้กล่าวไปก่อนหน้า เนื่องจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชานี้ เป็นนักศึกษาที่มากจากหลากหลายวิชาเอก ทำให้นักศึกษาต้องใช้ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นกลุ่ม และทักษะความเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมนี้

ทักษะที่สี่ คือ Cross-cultural Understanding กิจกรรมนี้ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ทั้งภาษาและวัฒนธรรมจีน และการพบปะแลกเปลี่ยนทัศนคติกับชาวจีนโดยตรง จากการติดตามดูพฤติกรรมของนักศึกษาใน Facebook พบว่านักศึกษาบางส่วนได้กลายมาเป็นเพื่อนกันใน Facebook ทำให้ผู้เขียนคาดหวังว่า การเป็นเพื่อนกัน จะมีส่วนช่วยให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกันต่อไป

ทักษะที่ห้าและหก คือ Communication Information & Media Literacy กับ Computing & Media Literacy เนื่องจากกิจกรรมนี้มีจุดเน้นที่การสื่อสารภาษาจีน ทำให้นักศึกษาต้องใช้ทักษะการสื่อสารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และอีกทักษะหนึ่ง ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญมากในยุคปัจจุบัน คือ ทักษะคอมพิวเตอร์ ผู้เขียนพบว่า นักศึกษาเหล่านี้สามารถใช้โปรแกรมการถ่ายภาพ การตัดต่อ และการส่งข้อมูลเก็บไว้ใน Facebook ได้อย่างคล่องแคล่ว และดูเหมือนว่าจะคล่องแคล่วกว่าตัวผู้เขียนเอง ผลงานของนักศึกษาจึงสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เขียนเริ่มศึกษาและปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะ Facebook

ประเด็นที่สาม ผลการใช้ Facebook เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนของกิจกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ส่งเสริมให้ผู้สอน ใช้ระบบห้องเรียนออนไลน์ ClassStart และ LMS2@PSU เพื่อจัดการเรียนรู้เชิงรุก แต่ในทางปฏิบัติผู้เขียนพบว่า มีความยุ่งยากในการใช้งานพอสมควรสำหรับผู้เริ่มใช้งานใหม่ และการติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาก็ไม่สะดวกเท่า Facebook ซึ่งเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่นักศึกษาใช้งานอยู่แล้ว อีกทั้ง ผลวิจัยพบว่าวัยรุ่นไทยมีพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนเพื่อเข้าถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ Facebook Application มากที่สุด มีความถี่ในการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟน คือ มากกว่า 30 ครั้ง/วัน โดยมีระยะเวลาในการใช้ 6-10 นาที/ครั้ง และมีผลกระทบในด้านลบต่อตนเองและสังคม (พิชญ์ เพชรคำ และ พรทิพย์ เย็นจะบก, 2557) ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นสิ่งท้าทายที่ผู้เขียนจะปรับตัวเองให้เข้ากับพฤติกรรมของนักศึกษา และทำให้ Facebook เป็นสื่อการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ โดยการเปิดเป็นกลุ่มปิด ที่มีสมาชิกทั้งผู้สอนและผู้เรียน ผู้เขียนได้ใช้งาน Facebook เป็นสื่อในการติดต่อกับนักศึกษา การแจ้งข่าวสาร การเขียนกระทู้ความรู้ การแบ่งปันเว็บไซต์หรือสื่อภาพและเสียงที่มีประโยชน์ รวมทั้งเป็นช่องทางในการส่งการบ้านบางอย่าง เช่นกิจกรรมนี้ หลังจากที่ผู้เขียนได้ให้นักศึกษาส่งผลงาน Video Clip ผ่านการโพสต์ลง Facebook พบว่า ทั้งนักศึกษาที่เรียนวิชานี้ และเพื่อนของนักศึกษานอกรายวิชาเข้ามากดไลค์ กดแชร์ หรือเขียนความคิดเห็น ส่วนนักศึกษาเจ้าของผลงานบางส่วน ก็กดแชร์และนำไป

เขียนคำบรรยายประกอบภาพที่หลากหลายขึ้น (ตัวอย่างดังรูปที่ 2) จนเกิดเป็นความสนุกสนานในการเรียนวิชานี้ พฤติกรรมในลักษณะดังกล่าว เกิดจากแนวคิดของผู้เขียนที่จะไม่ดึงนักศึกษาออกจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือความเคยชินของเขา แต่จะพยายามสร้างให้สิ่งแวดล้อมที่พวกเขาอยู่กลายเป็นสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาจีนในทุก ๆ วัน และเพื่อลดความเป็นทางการของบรรยากาศห้องเรียนลง

รูปที่ 2 พฤติกรรมการใช้ Facebook ในกิจกรรมนี้ของนักศึกษา

บทสรุป

ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกิจกรรมสัมภาษณ์ชาวจีน พบว่า สามารถเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ในสถานการณ์จริงได้เป็นอย่างดี และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้ แม้จะปรากฏปัญหาในบางทักษะการสื่อสารภาษาจีน โดยเฉพาะทักษะการออกเสียง

ผู้เขียนมองว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไม่ว่าจะด้วยกิจกรรมใด ๆ ล้วนเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม เรายังคงไม่สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ทั้งรายวิชา แม้ในรายวิชาปฏิบัติการ อย่างวิชาภาษาจีนชั้นต้นก็ตาม เพราะธรรมชาติและพื้นฐานของผู้เรียนระดับมหาวิทยาลัยของไทยแตกต่างจากผู้เรียนชาติตะวันตก ผู้เรียนระดับมหาวิทยาลัยของไทยมีพื้นฐานจากโรงเรียนมัธยมที่หลากหลาย บางโรงเรียนก็สามารถจัดการเรียนการสอนเชิงรุกและสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ แต่บางโรงเรียนก็ยังทำได้เพียงแค่บางส่วน ทำให้พวกเขาตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไม่เท่ากัน รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาการเข้าถึงเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ในอินเตอร์เน็ต ที่ผู้เรียนยังไม่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกทุกคน ปัญหาเวลาเรียนไม่พอของนักศึกษา เพราะการลงทะเบียนเรียนหลายวิชา การบ้านเยอะ และวันหยุดราชการที่เพิ่มขึ้นจากการ

เปิดปิดตามมหาวิทยาลัยอาเซียน โดยเฉพาะในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีวันหยุดทางศาสนาและวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นมาอีก หรือความคุ้นชินในการเรียนแบบฟังบรรยายของนักศึกษา ตลอดจนเนื้อหาบทเรียนบางอย่างเป็นสิ่งใหม่มาก ยากเกินแก่นักศึกษาจะทำความเข้าใจเอง เป็นต้น ทั้งหมดนี้ทำให้นักศึกษายังต้องพึ่งพิงการป้อนเนื้อหาความรู้จากผู้สอนอยู่บางส่วน ดังนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องปรับใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ให้เหมาะสมกับสภาพจริงของตนเอง และหากผู้สอนสอนรายวิชาของนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ซึ่งเป็นผู้สอนกลุ่มแรกที่จะเจอนักศึกษา ผู้สอนจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา มีทักษะในการเรียนรู้ที่สำคัญในระดับมหาวิทยาลัย คือ ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองไปพร้อมกันด้วย

จากปัญหาเวลาเรียนไม่พอ ทั้งในและนอกห้องเรียนของนักศึกษา ผู้เขียนขอเสนอว่า การออกแบบกิจกรรมเสริมบทเรียน ควรเป็นกิจกรรมในลักษณะบูรณาการหลาย ๆ ทักษะ หรือเป็นกิจกรรมที่สามารถวัดผลหลาย ๆ องค์ความรู้ เพราะจะได้ลดปัญหาความซ้ำซ้อนของกิจกรรม และลดปัญหาการสั่งการบ้านหรือการทดสอบที่มากเกินไปสำหรับผู้เรียน ในขณะเดียวกัน ผู้สอนก็ควรมีการสอนเชิงรุกเช่นกัน กล่าวคือ ไม่ควรมุ่งแต่การป้อนเนื้อหาความรู้และการวัดผลความรู้เป็นหลัก แต่ควรทำงานในด้านการพัฒนาผู้เรียนด้วย ผู้สอนควรนำผลที่ได้จากการทดสอบวัดความรู้ และการสังเกตจุดแข็ง และจุดอ่อนของผู้เรียนเป็นรายบุคคล จากผลการทำกิจกรรมต่าง ๆ นำมาออกแบบวิธีการพัฒนาจุดอ่อนเหล่านั้น เพื่อดึงศักยภาพของผู้เรียนออกมาใช้ให้ได้มากที่สุด แต่หากผู้สอนพิจารณาแล้ว ว่าผู้เรียนคนนั้นไม่มีศักยภาพที่จะศึกษาในสาขาวิชาเอกนั้น ๆ ผู้สอนควรแนะนำให้นักศึกษาเปลี่ยนไปศึกษาสาขาวิชาเอกอื่นตามที่เขามีศักยภาพหรือมีความถนัดมากกว่า

นอกเหนือไปจากบทบาทการป้อนเนื้อหาความรู้ให้กับนักศึกษาแล้ว ผู้สอนยังมีหน้าที่สำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียนอีกด้วย ตัวอย่างเช่นในกรณีของการเรียนวิชาภาษาจีนชั้นต้น ผู้สอนควรตั้งเป้าหมายของการเรียนวิชานี้ว่าเรียนเพื่อนำไปใช้จริง ไม่ใช่เรียนเพื่อสอบ เพราะเนื้อหาของรายวิชานี้ เพียงพอแล้วที่จะใช้สื่อสารขั้นพื้นฐานในชีวิตประจำวัน เราควรนำประเด็น “การเรียนแบบเน้นความถูกต้องตามหลักภาษาจีน” มาปรับใช้เป็นเป้าหมายของ “การเรียนเพื่อใช้สื่อสารจริง” ผู้สอนจะต้องคำนึงว่า ผู้เรียนจะสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องตามหลักภาษาจีนได้อย่างไร แต่ไม่ใช่การตั้งเป้าทดสอบว่า ผู้เรียนจะใช้หลักภาษาจีนได้อย่างถูกต้องหรือไม่ เท่าไร แล้วนำแนวคิดนี้มาออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น สร้างสถานการณ์สมมุติ หรือการทำกิจกรรมในสถานการณ์จริง เป็นต้น หลังจากนั้นนำข้อผิดพลาดด้านหลักภาษาจีนที่ปรากฏในกิจรรมเหล่านี้มาให้นักศึกษาทำความเข้าใจใหม่ให้ถูกต้อง หรือเรียกว่าเป็นการเรียนรู้จากความผิดพลาด (Learning from Mistake) พร้อมกันนี้ผู้สอนก็ควรทำให้ผู้เรียนรักภาษาจีน เพราะเมื่อเขารักภาษาจีนแล้ว การเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองในก้าวต่อไปก็เกิดขึ้นได้ง่าย เพราะเป็นการเรียนรู้จากความต้องการของเขาเอง

บทขอบคุณ

ขอขอบคุณนักศึกษาทุกคน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 412-112 ภาษาจีนชั้นต้น 2 ทั้งภาคการศึกษาที่ 2/2558 และ 2/2559 ในกลุ่มของผู้เขียน ทุกคนได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และเป็นแรงผลักดันให้

ผู้เขียนต้องพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ อีกทั้งขอขอบคุณ คุณห้องขวัญ อ่องวุฒิวัฒน์ นักวิชาการอุดมศึกษา งานวิเทศสัมพันธ์ กองบริการการศึกษา วิทยาเขต ปัตตานี ที่ได้เอื้อเฟื้อข้อมูลประกอบการเขียนบทความครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

นริศ วศินานนท์. (2559). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. *วารสารจีนศึกษา*, *9*(2), 263-287.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

พัชนี ตั้งยืนยง. (2551). *ปริศนา "หลุมดำ" ในการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย*. จาก http://www.manager.co.th/China/ViewNews.aspx?NewsID=9510000127646

พิชญ์ เพชรคำ และ พรทิพย์ เย็นจะบก. (2557). *พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟน ของวัยรุ่นไทยที่มีผลกระทบด้านลบต่อตนเองและสังคม*. จาก http://www.spu.ac.th/commarts/files/2014/06/13.%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1.pdf

วิจารณ์ พานิช. (2555). *การเรียนให้เกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือการเรียนแบบ Knowledge Creation*. จาก https://www.gotoknow.org/posts/487996?locale=th

วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

สารแพทยศาสตรศึกษา ม.อ. (2559). การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning). *สารแพทยศาสตรศึกษา ม.อ.*, *2*(1), 2-4.

เอกสัณห์ ชินอัครพงศ์. (2555). การเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ความสำคัญของการเรียนการสอนระบบเสียง. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, *9*(1), 1-8.